

Naujienu Antroji Dalis

NR. 463

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XV METAI

VYTAUTAS GAIGALAS

FRANCOIS VILLON (1431-1463)

Kartu su Rutebeuf ir Chrétien de Troyes, Villon yra vienas iš žymiausių viduramžių poetų prancūzų literatūroje. Neapsirikime sakdami, kad jis yra didžiausias šio laikotarpio poetas ir pirmas modernus poetas šios šalies literatūroje. Iš visų viduramžių lyričių poetų jis yra pajėgiausias ir patetiščiausias, nors formos įvairumu bei išradingumo įmantrumu buvo poetų, kurie jį pralenkė. Tačiau žinant šį tą apie Villon gyvenimą, jo poezija įgyja savotišką charakterį.

Villon (François de Montcorbier) gimė Paryžiuje, apkeistoje gatvelėje, kai miestas dar kentė anglų priespaudą. Gimė jis bado bei epidemijų šešėlyje. Tėvui anksti mirus, vienas giminių, Guillaume de Villon, teisės profesorius bei Saint-Benoit-le-Betourné kanauninkas pasiima berniuką pas save, duoda jam savo pavardę ir leidžia į mokslus. Jau 1449 m. François gauna bakalaureatą, o 1452 m. meno magistro laipsnį. Tačiau jaunas studentas pradeda lankyti Lotynų Kvartalo sugedusių bendruomenę bei blogiasias vietas. Nuo pat Pomme de Pin iki Grosse Margot tavernų visi žino šį subtilų jaunuolį.

Turėdamas tokį pasiruošimą, Villon galėjo profesoriauti arba gauti bažnytines beneficijas. Tačiau jis nuėjo visai kitais keliais. Dar 1455 m. ginče dėl vienos moters vienu durklo smūgiu jis užmuša dvasiškį Philippe Sermoise, kuris poetą pirmą užpuolė ir sužeidė. Pabėga iš Paryžiaus, bet vėliau amnestuotas, jis grįžta 1456 m., dalyvauja Navarre Kolegijos apipilėšime ir vėl pabėga. Jis 1461 m. vėl pasirodo Meung sur-Loire kalėjime Orleano vyskupo Thibaud d'Auxigny įsakymu, sėdėjo surakintom kojom, gaudamas tik duonos ir vandens. Liudvikas XI, keliaudamas per šią vietovę, amnestuoja visus kalinius, sykiu ir Villon.

Poetas 1462 m. jau vėl Paryžiuje, kur tuojau patenka kalėjiman už vagystę. Išėjęs laisvėn, jis vėl įsivelia į muštynes, suimamas ir nuteisiamas. Teismo nuosprendis: turi būti "pakartas ir pasmaugtas". Tačiau malonės prašymą įteikus, paleidžiamas su sąlyga nesirodyti per dešimt metų Paryžiaus rajone. Tai buvo 1463 metais. Villon tada turėjo 32 metus. Nuo to laiko poetas pranyksta ir niekas apie jį daugiau nebežino.

Be abejo jis ilgai nebegyveno. Pasitašęs, toks talentingas poetas būtų dar daugiau ką rašęs; recidivistas, — jis būtų palikęs kokius nors pėdsakus teisingumo departamento archyvuose.

François Rabelais savo *Pan-tagruel* ketvirtoje knygoje rašo, kad Villon, pasitraukęs į Poitou, Sant-Maixent abatiją, pasidaręs pamaldžiu misterijų artistu...

Šis teigimas kelia rimtų abejonių kritikams. Villon žinovams. Tačiau neturint tikrų įrodymų, šis faktas neatrodo ir labai nepriimtina. Juk ir Arthur Rimbaud po savo *Sezono Pragare* (1873) ir *Illuminacijų* (1874) staiga pasitraukė iš poezijos baro ir išstulėjo 17 metų iki pat savo mirties (1891 m.). Tiesa, analogijų ieškojimas irgi dar nėra tiesos įrodymas, tačiau Villon atveju tiek viena, tiek kita pusė jokių tikrų įrodymų neturi, gi suponuoti galima įvairiai.

Kaip ten bebūtų, šis profesionalus kriminalistas, šis vagis, girtuoklis bei recidivistas yra poetas, kuris neturi sau lygaus prancūzų viduramžių poezijos padangėje.

Prieš apleisdamas Paryžių ir išvykdamas į Angers, Villon parašo *Mažąjį Testamentą* (1456), menamai norėdamas užmiršti nelaimingą meilę. Veikalas susideda iš 40 aštuoniaeilėlių posmų. Savo išvirsine forma poema primena tada madoje buvusį "atsisveikinimą". Poetas su nepaprastu humoru, sujungtu su realizmu bei grynų jausmingumu atsisveikina su pažįstamais ir išdalina šiame *Testamente* savo draugams bei pažįstamiems įsivaizduotą palikimą:

Taipgi aš palieku savo kirpėjui

Mano nukirptus plaukus;
Savo batsiuviui — senus batus,

Ir siuvėjui — savo sulopytus rūbus.

Grįžęs po ištrėmimo Paryžiu, Villon, pergalojęs savo likimą, parašė *Didįjį Testamentą* (1462). Šis veikalas turi 173 aštuoniaeilėlių posmus. Čia Villon peržvelgia savo praėjusį, niekais praleistą gyvenimą, prisimena savo motiną, savo giminių Guillaume Villon, "daugiau negu tėvą", kreipiasi į Kristų ir Dievo Motiną užtarimo ir patsai parašo savo epitafiją. Mirties idėja stovi prieš jo akis ir jį (Tęsinys 2 psl.)

DIENŲ SKEVELDROS

Buvau beketinas rašyti apie literatūrinę anketą, kurios atsakymai randami "Literatūros Lankų" Nr. 8. Bet dingterėjo mintis, kad kiekvienas geros valios tautietis pats gali pasiskaityti. Ar ne? Todėl šįkart paduoodu lenko W. A. Zbyzszewskio minčių "Apie rašytojus ir redaktorius" santrauką. Manau, daugumas minčių ir mums pravers žinoti. Str. imtas iš mėnraščio "Kultūra" Nr. 3-137.

Lenkiškoji spauda krašte sudaro valstybinio (ir valdinio) nuobodulio, pilkumos, sukimosi aplinkui savo uodegą, talmudinių ginčų įspūdį, ji yra neviltingai provinciška. O tremties? — alsuoja šiek-tiek laisviau, bet daug įsivaizdinimo ir savitarpinės adoracijos. Lenkų redaktorių devizas, kai eina kalba dėl skaitytojų skonio, yra tas pats: "kiaulė viską suėd". Bet nevisada. Daug smulkių laikraščių galėtų be jokio nuostolio kultūrai likviduoti.

Kas patarimai jauniems plunksnos vairuotojams? Visų pirma: skaičius turi būti sumažintas. Vardan visokeriopos drausmės ir visuomeninės naudos. Lenkijos amžina nelaimė, kad ji nenori prisipažinti prie perdidelių skaičių. Savo metu prigaminome daugiau bajorų, kaip bet kokia kita valstybė pasauly, ir rezultatai žinomi. Tarpkariu (t. y. 1918—1939 m. būvyje) prigaminome inteligentų perteklių, ir rezultatai apverktini. Šiandie "liaudies" Lenkija dar gilyn brenda anuo šunkeliu. Jogailos universitete šimtai jaunimo studijuoja meno istoriją: iš ko jie bepragyvens? Prof. Estreicher, egzaminų neįlaikiusiam studentui tardavo: "Mano pone, joks darbas nedaro gėdos. Viešpats Tams-tai nedavė teisininko proto, nieko iš to nebebus, bet Tams-ta dar gali būti geras amatininkas, ir pasidairyk kito darbo!"

Anot autoriaus, šitai reikėtų tarti šimtams kandidatų į rašytojus ar žurnalistus, nes, neužkirtus kelio negabiems, per pusę amžiaus, ir ilgiau, kūkaliais bus užsėjama spaudos dirva. Gal kartais 1 ar 2 talentai žus, bet užtat Lenkija bus apsaugota nuo tūkstančių grafomanų, pusinteligentų ir nubodėlių.

Antras patarimas — visų pirma dailiosios literatūros adeptams. Apysakininkas turi įsigyti įmanomai didžiausį gyvenimo patirties bagažą, nes

novelė ar apysaka visada yra asmeninių patyrimų transpozicija, priešingu atveju "įkvėpimo" ilgam neišteks ir visuma bus dirblinė, taipgi šalta. Lenkijoje disponuojama 2 pergyvenimų kategorijomis: "iš vaikystės" arba karo metų. Apsiriboti temomis — šitai be laiko išsekti. Pvz. po Koestler'io jokie ex-komunistų "atsiminimai" ar "išpažintys" nebėgali sudominti. Dabartinės novelės tremtyje meistras, autorius nuomone, būsiąs Józef Mackiewicz, kuris talentą papildė patirtimi (1940—1941 m. buvo vežikas ir medžių kirtėjas Jašiūnuos ties Vilniū).

Pergyvenimų visada reikia turėti atsargos. Meilė, moterys juk svarbūs vieksniai gyvenime, bet meilė nemaišytina su erotizmu. Dabartinėje lenkų literatūroje šių veiksmų kauptik stinga. Prancūzai rašytojai kone be išimčių gyvena tarp prancūzų moterų griežtinėlių, elito: netgi toks nevala ir apsirijėlis Balzac savo tvarkaraštyje turėjo tuzinus grovačių, grovių ir visokių kuni-gaikščių rango. Lenkės moters žiūrėjo į švoležerus (raštininkus), o šiandien į milijonierius, bet niekad į rašytojus. Be meilės patirties neįeisi į kito širdį ir psichiką. Čia galėtų pagelbėti tik lenkės. Dabartinės meilės scenos lenkų literatūroj dvelkia irrealizmu, neišbaigimu, nevalyvumu arba vulgarumu. Tas pats pasakytina ir apie biučiušią kasdieninę atmosferą. Ją sukuria moters. Vyrai kūrybos salono nesukurs. Reikia tam pinigų, bet vyriausia rafinuotos ir žaismingos vadovybės. Literatės ar vadinamosios visuomenės veikėjos čia nieko neįsprendės. Čia gali vadovauti apsiskaitę, šviesios, laukaus proto ir tolygaus sąmojo moters. Iš literatūros juk galima atpažinti kalbamos tautos moters. Prancūzės visada žavios, dėmesį sutelkiančios, linksmos, žaismingos. Rusės — purvinos, kaprizingos, bet vistiek aukščiau vidutiniškumo. Lenkės gi — pilnos dorybių, bet, lyg vokiečių, pergudrios, pedantiškos ir... nuobodžios.

Dabar didelė problema: ar užsieniūs išauklėtasis jaunimas gali rašyti gimtąja kalba? Mano nuomone, ne. Žinoma, kalba eina dėl dailiosios literatūros. Kalbos pramokstama ir ji puoselėjama iš vaikystės. Jei pradžios ir vidurinis mokslas nebeinamas gimtąja kalba, baigta; rašytoju nebėgali būti. Str. autorius (Tęsinys 2-me pus.)

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

ORTEGA Y GASSET PAŽIŪRA Į MENĄ

Ispanų filosofas Jose Ortega Y Gasset savo knygoje "Meno nužmoginimas" analizuoja mūsų civilizacijos evoliuciją, plačiai liudijantis visus menus: dailę, literatūrą, muziką, dramą ir kt., apžvelgdamas bendrą kultūros raidą. Jisai daro įdomių pastabų ir išvadų. Ypač dėmesio kreipia į meno nužmoginimą ir nurodo tam priežastis. Žmogaus grožio ir energijos kulto adoratoriai buvo senovės graikai, davę pradus klasiškai realistiniam menui, kuriuos vėliau pasekė Bizantija ir Vakarų Europa. Tai ilgą laiką buvo realistinio meno garbinimas, nes jį visi suprato. Baigiantis 19-tam šimtmečiui plastinis menas davė "gyvenimiškos" realybės aiškesnį vaizdą estetinė prasme, bet tuo pačiu kartu darėsi žvairas, nes gausi ir laisva meno gamyba daugelį atvejų neatitiko "gyvenimiškai" realybei, atseit, didžiūmai žmonių. 19-am šimtmečiuje realizmas, dominavęs estetikos evoliuciją, pradėjo trauktis į šalį ir užleisti vietą naujiems stiliams arba meno stilizacijai, kas reiškia realybės deformavimą, o kartu ir meno nužmoginimą. Kitos ištės nėra, nes realizmas neturi stiliaus; jis turi tikrai charakterį.

Modernusis menininkas ieško bendros realybės ir dėlto tenka susidurti su meno nužmoginimu. Ir visi didieji meno laikotarpiai buvo tokie, kad jie ne vien tik žmonių skoniui buvo skirti. Visuomenė skeptiškai pažiūrėjo į meną, kai dailininkai, k. v. kubistai, ekspresionistai ir kiti, vietoje vaizduoti atvirą gamtą, pradėjo tapyti idėjas. Jie užmerkia savo akis išoriniam pasauliui, o koncentruojasi subjektyvėje vaizduotėje. Tokis menas turi įvairių metaforų, ypač surrealizmas, kai jis kreipiamas į fantaziją per realizmą. Pirandello dramose stipriai pabrėžiama idėja, idėjinis pasaulis. Naujoje literatūroje jau reiškiasi ekspresionizmas. Plastinis menas iš realistinio pasaulio pereina į idėjinį pasaulį.

Jaunieji menininkai nepaiso pasėkų, ir kas vėliau su jų kūryba atsitiks, jie drąsiai degina uostus ir laivus, kuriais nemano naudotis. Jie nori būti originalūs. Bet kas tars paskutinį žodį, kai jaunieji laimi? Jauniems menininkams atrodo, kad meno viešpatija prasideda ten, kur oras yra skystesnis ir jų reikalai neturi ryšių su formaliais reikalais.

Visas modernusis menas prasideda suprantamas ir tuo pačiu kartu gali būti didingas, jeigu jis interpretuojamas nauja

jaunystė, nauja jaunystės pajėga sename pasaulyje. Kūno kultas yra jaunystės, energijos ir grožio kulto simptomai. Kur yra žinojimo ir proto kultas, ten remiamasi senesniu amžiumi, nes tada protas pasiekia subrendimo, kai kūnas pasiduoda nuovargiui.

Rašyt. Povilas Gaučys skaitys paskaitą tema "Ortega Y Gasset pažiūra į modernųjį meną". Jis plačiai liks šiuos klausimus: 1) Ar reikia smerkti modernųjį meną; 2) Ar reikia atgaivinti realizmą? ir t. t.

Paskaitą rengia L. Am. Menininkų Klubas gegužės 17 d. 3:30 val. popiet, Jaunimo Centre.

TRUMPAI IŠ MENO ISTORIJS VIII.

Aiškėja etruskų civilizacija

Paul Hofman iš Romos rašo New York Times apie naujus atradimus Italijoje darant kasinėjimus netoli Tarkvinijos, Pircosos ir Etruskijos, kur gyveno etruskai. Apie etruskus ligi šiol buvo mažai žinoma. Kai archeologai pradėjo daryti kasinėjimus, surado, kad plėšikų buvo jau apvogti karstai, išimta auksas, brangūs papuošalai ir vazos. Valdžia žiūri, kad brangių istorinių daiktų spekuliantai nebegrobtų. Juodoji rinka dėl naujų atradimų prie Po upės truputį sulėtino savo veiklą. Surasta daugybė grabokapių 2 pėdos po vandeniu. Rasta daug graikų ir etruskų liekanų. Tą radinį saugo policija, kad vagnys nepasinaudotų. Spinoje (graikų etruskų būstinė) surasta antikinių vazų.

Kasinėjimams padeda moderniškos priemonės. Geologai, nužiūrėję tinkamą vietovę, gręžia žemę, panašiai, kaip gręžiami aliejaus šuliniai. Pasitaikius po žeme tuštumoms, nufotografuoja su įtaisytu periskopu. Iš nuotraukų sprendžiama, kas po žeme yra. Vėlesnieji kasinėjimai atidengė buvusį etruskų plėšikų uostą Pircose, kur šiandien yra Santa Severa mielis. Tarkvinijoje rasta sporto vaizdų, tapytų ant sienų ir daugelis įvairių rankdarbių.

Romoje yra Nacionalis Etruskų muziejus Villa Giulia rūmuose.

Kaip ligi šiol buvo žinoma, kad etruskai, pirmieji Italijos gyventojai, daugelį šimtmečių pirm Kr. gyveno atsiskyrę nuo pasaulio, bet pasirodo, kad ten būta ir graikų ir kitų barbarų,ėjusių bangomis, užimant vieną etruskų miestelį po kito. Nėra dar žinoma etruskų kalba. Rasta nedaug užrašų, kuriuos bandoma iššifruoti. Etruskai vartojo graikišką alfabetą. Be to, yra duomenų, kad etruskai

BR. MURINAS

Peisazas

turėjo ryšių su Egiptu ir Rytais.

Didysis Koliseumas

Maža kas yra likę iš didingojo Romos Koliseumo.

Jo didybė ir istorija yra plati. Šį milžinišką pastatą pradėjo statyti Vespasijus 72 m. (mūsų era). Jį atidarė Titas 80 m. paskelbdamas 100 dienų šventę. 5,000 žvėrių buvo nukauta žaidimuose. Sudegė 217 m. Aleks. Severijus atstatė 222 m. krikščionių persekiojimo laikais. Šimtai žmonių buvo atiduota žvėrims sudraskyti. Gladiatorių konkursai tęsėsi ligi 405 m. kol Horatius juos panaikino.

Viduramžiuose Koliseumas buvo vartojamas kaip tvirtovė Romai ginti. Po to jis buvo apleistas ir jo medžiaga buvo vartojama statybai. Iš milžiniško pastato buvo pastatyta še rūmai: Venezia, Cancellaria ir Farnese. 1600 m. popiežius Sikstas V bandė paversti vilnu apdirbimo fabriku. 1700 m. Klementas XI vėl norėjo įsteigti dirbtuvę, o 1750 m. Benediktas XIV pašventino žuvusių kankinių atminimui. Du trečdaliai medžiagos buvo išimta, o kas liko, tai tikrai sunkaus mūro pamatai.

Koliseumo apimtis yra 1,900 pėdų, aukštis 200 pėdų. Sėdimų vietų eilės talpina 90,000 žmonių. Apačioje sienose buvo įtaisyti žvėrims urvai, iš kurių buvo paleidžiami į areną. Vidurinių vietų sąranga vadinama "Podiumu", kur sėdėdavo imperatoriai, senatoriai ir patricijai. Imperatoriaus vieta buvo viduryje priešais įėjimo duris. Senatoriai susėdavo dešinėje, o kiti didikai — kairėje.

Anthony van Dyck 1599-1641 gimė Antverpe. Rubenso mokėnys. 1620 m. išvyko į Italiją ir ten studijavo Titiano ir Giorgione kūrybą. 6 metų būvyje sukūrė svarbių portretų. Grįžęs į Olandiją, susilaukė didelio portretų pareikalavimo.

1632 m. nuvyko į Angliją ir ten buvo paskirtas karaliaus Charles I dvaro dailininku. Po 3 mėn. karalius suteikė jam grafo titulą. Jis buvo portretų meistras, puikiai suprasdavęs žmogaus vidinę būseną. Mirė Londone ir buvo palaidotas šv. Povilo katedros kapinyne.

22 dailininkai laimėjo premijas

Gegužės 13 d. Chicagos Meno

institute atidaroma 62-ra kasmetinė Chicagos ir apylinkių dailininkų meno paroda. 22 dailininkai laimėjo premijas sumoje \$7,700. \$1,500 ir medali laimėjo Richard Talaber už abstraktinį aliejaus darbą "Ferrous Confine". \$1,000 premija laimėjo Harry Broby už "Ice Fishermen."

Čiurlionio Galerijoje parodų sezonas pasibaigė

1958-1959 m. veiklos sezonas Čiurlionio Galerijoje (Chicagoje) pasibaigė su dail. V. Igno meno paroda, kuri užsidarė praėjusį sekmadienį.

Praėjusiais ir šiais metais buvo surengtos šios parodos: Spalio mėnesį Igno Šlapelio ir J. Kaminsko pomirtinė bendra paroda. Lapkričio mėn. — M. Šileikio anžvaigėnė paroda. Gruodžio mėn. — Am. Lietuvių Dailininkų S-gos bendra narių paroda. Sausio mėn. — atidarytas Karo muziejus su paroda. Vasario mėn. — A. Rūkštelės paroda. Bal. geg. mėn. — V. Igno paroda.

Č. Galerija tuo pačiu kartu įsigijo 12 naujų meno kūrinių.

Spalio mėn. prasidės už naujų meno parodų sezonas, pirmoj eilėj bus prof. Ad. Varno paroda.

Jei ne PETRAS ŠIRVOKAS, rašytojas Juozas Švaistas būtų negavęs tūkstantinės, PETRAS ŠIRVOKAS atidarė rašytojui duris į garbę ir prie pinigų. Tai logiškas dalykas.

Visiems vertėtų susipažinti su PETRU ŠIRVOKU, galinčiu daugeliui atidaryti duris į laimingą ir pasitenkinimo pilną savaitgalį. PETRĄ ŠIRVOKĄ gausite, jei kreipsitės į NAUJIENAS arba kitus knygų platiniojus. Paskutiniu metu Petru ŠIRVOKU susidomėjimas padidėjo. Įsigykite šią knygą, kol jos laida nepasibaigusi. Knyga turi 230 puslapių, o kaina tik \$2.00.

Gerviu pulkais skrenda lietuviai

Hondurą pirmasis aptiko Kolumbas 1502 m. Diena buvo karšta ir vanduo šiltas, kaip vonioje. Laivas stumiamas palankaus vėjo, rodos, vos krutėjo jūroje, lyg pesčiomis brido, tačiau atrodė iškilmingai, jaunai, tarytum pakeičiant jį kartūnų balių. Jūrininkai, viena koja atsiremę, žio-vavo kaip lokiai prie laivo briaunų. Jie buvo dailūs, aukšti, nudegę jų pečiai, nuo ilgo irklavimo į storus lynus susiviję raumenys, refleksavo saulėj, švysčiojo kaip varinės karžygių statulos. Krante dunko, siuto indėniukės, raitėsi kaip katės. Aistringos merginų akys atsispindėjo vandenyje, nelyginant vėžiantųjų žiburiai. "Ispaniškoji gulbė", sutartinai smogiant irklams, Kolumbui maloniai besišypšant, net uodegą pakraipydama, plaukė į Ulua upės žiotis...

Tą patį Hondurą, maždaug po penkių simtų metų, aptiko ir prof. Pakštas. Lietuviai labai pasiilgę šutintų bulvių, Leibuvienės keptų bulkučių, rimtų kritikos straipsnių, plasniojo K. Pakštui iš paskos, tamsiajais trikampiškais klostėsi padangėje, giliomis upėmis plaukė, tarytum gerviu pulkais. Džiugus, pilve netelpęs klebesys, maišydamasis su pakraujamo ir iškraujamo turto triukšmu, tarsi liepsnojančių sodžių dūmai, kilo į aukštą dangų, į plačias erdves.

Pakštiškasis entuziazmas apie Atsarginę Lietuvą, apie blizgančias ekonomines perspektyvas, apie aukštą viršūniškų gyvenimo standartą, nepalenkė nė Izraelio. Seni kumpanosiai, ant dviejų kojų nepastovę kupčiai, kėlėsi iš pačialų, keturiomis ritosi, kišo po jermulkomis žilas peisų struogas, vienas antram kėlė ant kuprų sunkius kromus ir erzeliuodami, pasiramstydami kreivomis lazdomis, traukė į Hondurą. Vienas, Kaune buvęs art. valdžios, kartas nuo karto užsilipsoidamas sau ant barzdos, verksmingu, padususiū balsu šaukė: Pakštą į Honduro prezidentus!

Su pirmuoju Amerikos lietuvių būriu išvyko ir man gerai pažįstamas A. Durnosevičius. Atsisveikino labai džiaugsmingai, net pasispardydamas. Kišenėje teturėjo tik mylimosios šilkinę kojįnę. Pažindamas jo charakterį, nė kiek neabejojau, jei Handure nepasidarys milijonierium, taps aukštu valdininku. O Durnosevičius ir nenorėjo kuo kitu būti. Jis visuomet ieškojo gyvenimo prasmės, ypač labai troško už visas prasmes prasmingesnių merginų ir pinigų. Žmogelis nel per miegus skūsdavosi: "Kad galėčiau padoriai gyventi, mažiausiai, kokios penkios šeimos man turi atiduoti savo

čekius".

Baigėsi antri metai, o Durnosevičius tyli, jokio laiškučio. Velniai žino, kas su juo atsitiko, kuo užspringo? Gal panielių farmą pirko, kad toks užmirštuolis? Tačiau kartą jis vis dėlto parašė. Kultūringas, Amerikoje gyvenęs žmogus, kad ir Hondure, neliko kiaulė.

Branquis, Mielas Bičiuli!!!

Netrukus bus dveji metai kaip esu dingęs, galima sakyti, kaip... į vandenį. Pirmiausia noriu prašyti, kad tu man nupirtum ir kuo greičiausiai, oro paštu, prisijustum gumines kelnes. Pataikyk storesnes, kokių trijų inčjų, kad jokia gyvatė neprakirstų. O čia jų tokia gausybė ir kerta be jokių pardonų, kur tik pasitaiko. Prieš gerą pusmetį smauglys nurijo vieną mūsų kariškį, generolą, su visu karėivių pulku. Beliko, po kažkokiu krūvu, tik krūva medalių...

Kaip jau minėjau, Mielas Bičiuli, Hondure gyvenu arti dviejų metų ir, prisipažinsiu, dar nebuvau išlipęs iš medžio, bijau, kad kokia "zmeja" nesutaršytų. Tiesa, kai nueisi pirkti tų mano prašomų guminių kelnų, tai būk malonus, pasiteirauk ar kartais neturi tokio, oro pridumiamo žiponą, kad būtų galima skraidyti, jis labai praverstų ypač naktį užsnūdus ar nupuvus medžio šakai, nors esu stipriai prisirišęs palminiais diržais, tačiau ką gali žinoti...

Rašant šį laišką atėjo žinia, kad naujasis Kolumbas pasikorė, bet laikraštis abejoja, kad tai jo paties darbas. Greičiausiai, manoma, Kolumbą pakabino viršūnėje Honduro patriotai, nes per keliasdešimt žingsnių nuo lavono rasta didelis katilas, ratu išdėstyti staliukai, tarytum kokiam baliui. Gretimuose krūmuose užtikta statinaitė birzgalo, labai panašaus į lietuvišką burokėlių rasalą. Laidkraštis, kurį redaguoja šešiasdešimt žmonių, nuo savęs dar priduria: "Nepaisant, kad a. a. profesoriaus kauliukai jau baigę tirpti vanagų skilvuo-se, tačiau jo akys pirmųkščių žerėjimu dar tebežvelgia į numylėtąjį Hondurą". Tikri mišinginiai!

Mano svajonė — lietuviška šeima. Aš tai po kelis kartus, ypač prie stikliuko, pabrėždavau, garsiai, kumščiu skeldamas stalo lentas. Galėjau jau senai būti vedęs, gal ne tik vedęs, bet ir kelis kartus persikyręs su žmona, jei ne prof. Pakštą su tuo savo prakeiktu Honduru. Nieko blogą negalvočiau, viską stačiau ant lietuviškos — patriotiškos kortos. Biesas žinojo, kad vietoj aukštos tarnybos, apsiguzikavimo, teks vežėti į beždžionių komunistiškų užpakalius. Ne tik kad nepadariau karjėros,

bet, galima sakyti, užziopli-nau ant tikros smerties.

Dabar dėl tų pinigų. Žinau, kad dirbi be poilsio septynias dienas, įsitikinai, kad po mirties dūšia neis į dangų, o keliaus į šapą, prieš vyriausiojo boso teismą. Tačiau aš — tavo brolis lietuvis — kiekvieną valandą galiu būti nugabinatas, ištuštintas, ir sušveistas laukinukų be druskos. Todėl nepagailėk vieno antro dolerio ir būtina nupirk man tą oro pridumiamą žiponą, mėginsiu prie rankovių pritvirtinti palmių šakas, tokius sparnus, ir kėravosiu link Chicagos, Ill. Labai praverstų geležinės pirštinės ir geležinė kepurė. Supranti, kiekvieną rytą, vos saulei pakilus virš Comayagua slėnio, iš džunglių atšleivoja orangutangas, stambus, drūtas kaip arklys, ir be jokių atsiprašinėjimų daužo mano inteligentišką galvą. Nosį kartais taip sumala, kad ji mėlynuoja iš toli, kaip vengerkė slyva.

Vykti į Hondurą niekam nepatariu, ne bent tam, kuris ieško galo. Jeigu tave kas gundytų į Atsarginę Lietuvą, tai nieko nepaisydamas, mano ranka, išskalbk tokiam skudurui. Visi, kurie Hondure tikėjosi įsigyti centrelius, pali-varkėlius, vaikščioti rankas sunėrus užpakalyje, senai jau išdūmė, su visais velniais, atgal į Ameriką. Ir aš norėčiau, nors prieš miršiant, dar kartą pamatyti Dėdės Samo žemę. O kol kas pasilieku belaukias guminių kelnų ir kitokio aprėdalo.

Nuoširdžiai Jūsų

A. Durnosevičius

Skaitant tokį laišką darosi ne tik liūdna, bet ir graudu. Žinau, kad kiekviena idėja, kad ir pati kvailiausia, randa pritarėjų, kurie vėliau, paragavę naujo gyvenimo, lipa į medį... Taip atsitiko ir ponui A. Durnosevičiui, vietoj apsiguzikavimo, puošnių sekretorukų, beliko tik beprasnis tupėjimas palmėje, nepertraukiamas laukimas, kada jį orangutangas visiš-ai užmuš.

Nepaisant kaip aš jį užjaučiu, tačiau nieko padėti negaliu. Tegų kreipiasi į Balfą, gal jis sukombinuos Durnosevičiui geležinę kepurę ir oro pridumiamą žiponą.

Vinco Krėvės keltone į Maskvą vaizduojama "Pagundoje". Šį idomų aprašymą ir V. Mykolaičio, V. Macičūno, A. Seno straipsnius apie Vinco Krėvės kūrybą, rasite knygoje — Vincas Krėvė Mickevičius. Jos kaina \$1.00.

Užsakymus adresuokite.

NAUJENOS

1739 S. Halsted Street.
Chicago 8, Ill.

(Atkelta iš 5-to psl.)

tačiau Vokietijoje pasidarė populiarūs tik po Pirmojo Pasaulinio karo pabaigos.

Šiandien Justicija veikia nebe užrištomis akimis; ji žiūri į žmones. Tačiau jai dažnai reikalingas psichiatras. Teisėjas be jo nebegali apsieiti.

Ar jis kiekvienu atveju yra pageidautinas, — paliksiu tą klausimą neatsakyta.

Amžinos paslaptys

— Ar žino protiniai ligoniai, kad jie protiniai serga? — klausiu aš profesorių Mikorey.

— Pradžioje tai pastebi didžioji dauguma, — atsako jis, — ir dažnai susikremta iki savižudystės. Bet po kurio laiko apgauna save ir, taip sakant, susidraugauja su liga.

Sizofrenija sergą pastebi pradžioje, kad jų galva yra suskilusi. Dėlto jie mažai kalba. Vienok paskiau jie pradeda triukšmingai kalbėti.

— Tai yra grynas savęs apgaudinėjimas, — sako profesorius Mikorey. — Jie nori nepastebėti savo nelaimės, lygiai taip pat, kaip aklas arba suparalyzuotas kartais įsivaiduoja save ne aklas ir neparalyzuotas.

Ryšium su šita jaudinančia "proto ligų" problema mane visuomet ypatingai domino klausimas: kaklo, nosies, ausų gydytojas arba chirurgas mato ligą, kurią jis turi gydyti. Bet kas išaiškina psichiatruui apie žmogaus smegenų paslaptis ir jų sunegalavimą?

Mikorey atsakė:

— Norint išaiškinti jų ligą ir ją tinkamai gydyti, neužtenka žinoti visas smegenų veikimo paslaptis, kurios mums greičiausiai vienaip ar kitaip pasiliks ant visados paslėptos. Be kitko, mes daug galime sužinoti iš didžiųjų kūrėjų, kurie turėjo fenomeninį stebėjimo gabumą visiems sielos stoviams ir dažnai tiesiog klasikiniai aprašė ligonių istorijas savo kūriniuose. Pagalvokite tik apie "Werterio kančias", "Raskolnikovą" ir "Brolius Karamozovus".

Taigi, psichiatrai mokosi ir nemaža dalimi — apie tai negali būti nutylėta — iš genialių psichopatų...

Vertė L. Kuecas

LALIO ŽODYNAS

yra standartinis Amerikos lietuvių žodynas. Geresnio anglų-lietuvių kalbų žodyno nėra. Nenumatoma, kad naujas žodynas greitu laiku būtų spausdinamas. Todėl siūlome dabar įsigyti šį stipriai įrištą 1256 puslapių angliškai-lietuvišką ir lietuviškai-anglišką žodyną. Kaina — \$14.00. Žodynas Jums bus išsiųstas, jei pasiųsite \$14.00 čekį ar Money Orderį tokiu adresu:

NAUJENOS
1739 So. Halsted Street,
Chicago 8, Illinois

VISTASPATS

GYVŲ ŽMONIŲ EILĖ

Iš pavergtos Lietuvos spaudos žinių sumesta, iš ten gautų laiškų atasta ir savais marginaliais pajvairinta.

Dar saulei nepatekęs vi- sais takais žmonės skubėjo į Sintautus prie vietos parduotuvės durų. Augo gyvų žmonių eilė. Gimė sąmojai, pašnekėsiai. Ėjo gandas, kad Lenino gimtadienio proga Sintautų parduotuvės gavo daug žibalo, druskos, vinių, stiklų langams ir kitko, kas būtina žmogaus gyvenimo apyvokai, kam sudarinėjamos atsargos, kad būtų galima išvengti nepriteklių. Ne kasdien šventos dienos, ne visuomet parduotuvės turi visko tiek, kiek žmogui reikalinga.

— Tai kaip čia dabar? Nesuprantu. Sako, esame Lenino gimimo išvakarėse, — stebisi ir klausia viena iš moterėlių eilėje tūnojant, — o apie jį, kaip gyvą visur kalbama?

— Ei, tu ten, suvaldyk liežuvi, — šūktelėjo vienas senesnių vyriškių, — Leninas jau miręs, bet jis gyvas vaikščioja mūsų gretose. Jei jo nebūtų, tai tu čia ir eilėje nestotum! Geriau neušyk savo valgomosios.

— Taigi, tikra tiesa pasakytą tik Lenino dėka mes čia suėjome. Ir gaila, kad iki šiol neatsirado antras Leninas, tada du ar tris kartus per metus mes čia pasimatytume ir žibalu žiemai apsirūpintume, — lyg juoką suvaldydama prašovė viena iš jaunesnių moterų.

— Kas per daug, tai šelauk; mes be Lenino turime dar gegužės pirmąją, o kur dar oktebrinė? Lenino mirtis? Visų tų dienų išvakarėse ne vien tik Sintautuose, bet ir kitur prie krautuvėlių susidaro druskai gyvų žmonių eilė, — pasakė viena eilės dalyvė galvą į storą skarą taip įvyniojusi, kad tik jos nosies galas žibėjo ir akys lyg dvi kiaurymės spūksėjo.

— Tai vis Lenino darbų ir jo žygių garbei tada visi savo noru sugužė į tas garbingas gretas prie parduotuvėlių durų, — kažkas nepastebimas prašovė.

— Žmogaus keliai nesuprantami ir neišmatuojami, o Lenino ir jo pasekėjų — visiems žinomi ir nematuojami, — ir vėl pasigirdo balsas lyg iš dausų.

— Kas nori juos žinoti, pamatuoti, tokie išvažiuoja į rytų tolumus, kur patekęsūsi saulutė nušviečia kapus be kryželių...

— Kas taip pasakė? — ne tai piktai, ne tai juokais, kažkas šūktelėjo.

— Nesupaisysi. Kaip kada ir žemė sudunda nežinia nei kur, nei kam, — atsiliesė moters balsas.

Žmonių eilės šnekos nerimo. Jos gal būtų dar įsisiūbusios, bet nelaukta ir daug ankščiau kaip įprastai parduotuvės duryse pasirodė jaugės, lyvis.

gerai įsiganęs vedėjas. Visi eilėje stovėjusieji lengvai atsiduso ir pagyvėjo. Lūkesčiams atėjo galas. Bus jau įleidžiami į parduotuvę prekėmis apsirūpinti. Staiga prie krautuvės durų privaziavo poros gerų arklių pakinkytas vežimas. Jame sėdėjęs vikriai iššoko ir skubiai įsibrovė į parduotuvę.

— Tavorščiai, draugai piliečiai, tai Lenino keliu kolchozo garbus pirmininkas teikėsi mus aplankyti. Mes visi jį gerbiame. Kantrybės, luktelkit; kai jis apsipirks, tada ateis eilė kitiems, — prašėjo duryse stovįs krautuvės vedėjas, ir uždarė duris.

— Lenino keliu... kolchozų pirmininkai visi turi eiti Lenino keliu. Tokiems ir duryse visur atviros ir atsidaro nenustatytu laiku, — garsiai sumurmėjo viena eilėje stūksanti, skarą žemiau kaktos nusmaukusi.

— O kaipgi? Reikia gi Lenino gimtadienį jo darbus įprasminti, — dar viena moterų sukuždėjo.

— Leninas... Leninas... jo dvasia ne vien tik rūmuose, bet ir parduotuvėse įsigalėjusi, — dar kažkas pridėjo.

Ir vėl parduotuvės durys praviro. Su pundais į popierių įvyniotais išėjo Lenino keliu kolchozo pirmininkas.

— Žiūrėk ir prekėms įvynioti popieriaus atsirado, — kas tai nusistebėjo.

— Viskas atsiranda, kaip Lenino sukvėpti dirba, — dar priedu palydėta.

Sutratėjo motociklas. Sustojo prie pat parduotuvės durų. Nuo jo nušoko jaunuolis. Parduotuvės duryse, tą akimirką pasirodė jos vedėjas. Ir vėl:

— Tavorščiai, draugai piliečiai, kokia laimė! Mus šiandieną aplanko ir komunistų partijos rajono sekretorius. Tai ne eilinis pilietis ir retai mus aplankęs. Jis skuba. Jis labai skuba, jam teks padaryti keletą pranešimų Lenino gimimo dienos proga. Kasgi iš mūsų drįstų jo brangų laiką sutrukdyti? Jis ūmai apsirūpins tuo, kas jam reikalinga, tada galėsite visi kiti, kas reikia, nusipirkti. Galop, pagal nustatytą tvarką, dar mes turime daugiau kaip valandą iki parduotuvės atidarymo. Dar niekas neatėjo iš tarnautojų, negi aš vienas be pardavėjų galėsiu jums visiems patarnauti? Kantrybės, kantrybės, mieli piliečiai! — pasakė ir dingo duryse.

— Kantrybės... Tiek šimtmečių kentėjome be Lenino, o dabar tik nusispiauti. Metai kiti, vien tik juokai prieš amžius. Ir keli dešimtmečiai nebus daug, — garsiai pasakė vienas tos žmonių eilės dalyvis.

— Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams medžiagų.

— Kas nežino: kvailam duok kelią, o galą bet kuris ožys suranda, — kas tai pasakė.

— Uždarykit valgomąją, kad dar ilgiau galėtumėt sotiintis Lenino gėrybėmis, džiaugtis pagal jo madą sukirtu gyvenimu, — nedrąsiai ir įspėjamai pasakyta.

Ir tikrai kompartijos sekretorius ilgai parduotuvėje neužtruko. Jam gal iš anksto buvo visa paruošta, kas reikėjo. Ir tada prie parduotuvės durų atsirado augalota, gerai atsiganusi ir neprastai apsirėdžius moteris. Ir vėl praviro durys. Ir vėl jos vedėjas prašėjo:

Tavorščiai, draugai piliečiai! Kokia šauni ši diena! Kaip retai pasitaiko. Gal du tris kartus per metus mus aplanko garbingos, Lenino garbei, sovietų tvarkai nusipelnusios asmenybės! Kas iš mūsų negirdėjo Stalino kolchozo kiaulių šėrėjos? Ji pirmūnė, ji rajono sovieto deputatė. Jos kiaulės visos, kaip susitarusios, solidarai kas kart atsirada po 26 paršiukus. Ir mūsų garbingos pirmūnės taip kiaulės išugdytos, kad jos nė vieno paršiuko nenugula, ir nebuvo tokio atsitikimo, kad nors vieną jos pačios suėstų. Tiesa, kaip kada vieną ar kitą paršą žiurkės sudoroja, bet nuo žiurkių nėra lengva apsiginti. Tai visi, kaip vienas, pagerbsime mūsų pirmūnę ir leisime jai be eilės prekėmis apsirūpinti. Tokia gera proga jai mūsų pagarbos jausmus parodyti, — ir abudu dingo krautuvės duryse.

— Žinoma, kiaulė... Kiaulė ne žmogus, — jai tik lovyv rūpi, jei ten edalo yra. Kiaulė nepasiprašys pati, — jai paduoti reikia, — viena moterų burbtelėjo, o kita pridėjo: — Kiaulė, tai kiaulė, nagi

mėgink jos laiku nepašerti? Kai pradės spiegti, kriuksėti, tai imk nors ir užsikimšk ausis — visi kaimynai sužinos, kad kiaulė alkana. Geriau neprasadėti. Reikia užleisti jai eilę...

— Kalbi lyg anas elgeta trupinius babėres, — atsiliesė vyriškas balsas; reikalas aiškus, įrodyti nereikia. Kiaulė jau kiaule ir pasilieka. Kam čia dėl smirdalo aušinti burną, — ir nutilo.

O paskui... paskui parduoskie kiti pirmūnai, ordinuoti sokie kiti pirmūnai, ordinuoti ir neordinuoti, ir kiekvienas jų išėjo iš parduotuvės su didokais pundais į popierių įvyniotais ir linksmu veidu pasižvalgydami į stovinčius eilėje skubėjo savu keliu, kad išvengtų tų žvilgsnių, kurie dar saulei nepatekėjus, sugužėjo į druskos gyvų žmonių eilę. Jiems parduotuvės durys tik tuomet praviro, kai saulutė artėjo vidudienio.

Jiems parduotuvės pardavėjai labai mandagiai atsakinėjo:

— Gaila, reikalaujamų prekių dar neatgabeno. Luktelkit, — jų bus. Kantrybės, piliečiai! Lenino dvasia dar gyva, o ateitis mūsų, mūsų visų!

ISMOKINAME ANGLISKAI skaityti, rašyti, ir kalbėti. Pamokos dienomis ir vakarais. Amerikos Lietuvių Mokykla 816 W. 32nd Place — Chicago, Ill.

Kairio knyga LIETUVA BUDO NAUJIEOSE galima gauti tik ką iš spaudos išėjusią Stepono Kairio knyga LIETUVA BUDO. 416 didelių (6x8 1/2) puslapių, kieti viršeliai. Kaina \$5.50

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU! Jei norite užtikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šlap ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jie parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi liūtikus, neturėsite jokių nemalonumų. "Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters" O'MALLEY & McKAY, Inc. 222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043 Telefonas: Central 6-5208 Generaliai Agentai šių Kompanijų: COLUMBIA INSURANCE COMPANY PEARL ASSURANCE COMPANY LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO. MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO. MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS. Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai. Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams medžiagų. CARR-MOODY LUMBER COMPANY 3039 SO. HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272 STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI 7 — NAUJIESEN, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 9, 1959

Laiškai iš Hollywoodo

Literatūros vakaro aidai

Petras Verbūnas

"Lietuvių Dienų" žurnalas paminėjo savo dešimties metų sukaktį šauniu muzikos ir literatūros vakaru. Nuostabu, kad lietuviškos spaudos reporteriai, smalsiai gaudą vietos visuomenės gyvenimo niekelius, iki šiol praziopsojo spaudoje paminėti tą įvykį. Toks jau ir patarnavimas informacijos srityje plačiai visuomenei mūsų reporterių!

Nebūdami nei spaudos darbe nagingi, nei literatai, nei juo labiau, muzikai, drįstame tą "reporterių palaidotą" kultūrinį įvykį aprašyti. Aišku, čia nebuvo hollywoodiškų vardų, su kuriais skaitytojai priprato susitikti mūsų laikuose iš Hollywoodo, nei lietuvių Elvio Priešliausio, kuris parapijos scenoje su gitara padainuotų apie savo mamos kopūstus su tuštytais lašiniiais; nei lietuvių Juozapo Šerno, kurį, jam plodamas per kelius, kvietė į lietuvišką kompaniją Algirdas Gustaitis. Nebuvo čia ir kitų, plačiai pagarsintų mūsų spaudoje "lietuvių" iš hollywoodiško dangaus.

"Lietuvių Dienų" muzikos ir literatūros vakare dalyvavo šeši rašytojai, viena dainininkė, violončelistas ir vyrų oktetas — ir tai verčia mus visus laikyti tą vakarą neeiliniu lietuviškos kultūros reiškiniumi (leatleidžia man visi mūsų spaudos "reporteriai" už tokią drąsą pasisakant!) ir vertu dėmesio. Tai ir parodė žiūrovų masė, kimštinaip pripildžiusi rengimo salę.

Matyti, kad tas parengimas sunkiai gimė, ir rengėjai turėjo nemažus gimdymo skausmus. Pirmykščiuose anonsuose buvo pažymėta, kad dalyvausią poetas Bernardas Brazdžionis ir aktorius Gasparas Velička. Jie vakare nedalyvavo, ir tas prasilenkimas su ankstyvesniais pranešimais ir gandaiis nusteбіno auditoriją. Tačiau vis dėlto nusivilti nebuvo kuo: dalyvavo vyrų oktetas "Daina", vedamas kompozitoriaus B. Budriūno, violončelistas Viktoras Dapšys, solistė Helen Bartush-Swagart (lietuvi); poetai: Alfonsas Gričius, Aldona Irena Nasvytytė, Danutė Mitkienė, rašytojai Jurgis Gliuda, Juozas Tininis ir Algirdas Gustaitis.

Kaip jau pas mus įprasta: žodinio meno atstovai visad sukuklinami prieš auditoriją. Neišvengė to ir "Lietuvių Dienos" nors ir vedamos taip pat žodinio meno redaktorius. Žurnale ir anonsuose tilpo stambūs vokalistės ir okteto paveikslai, žodinio meno atstovų pavardes sukišus petitu į porą eilučių. Reiškiny — dar vienas mažutis springis į mūsų merdinciojo žodinio meno populiarumą. Buvo ir gerokai spirtis scenoje į vokalistus,

neįteikus solistei nė gėlytės, nors Kalifornijoje gėlių ieškoti tikrai nereikia.

Kadangi negalime recenzuoti muzikos numerių, nebūdami muzikai, paliekame muzikinių numerių įvertinimą muzikos žmonėms, kurių Los Angelėse nemažai. Publikos atsiliepimai suskirstė žodinius į du lagerius. Jau pastebėta, kad vietos poetė Tumienė tedalyvauja tik Brazdžionio kompanijoje. Iš to publika daro išvadą: stambieji, ar pretendentai į stambiuosius; ir smulkieji arba antraklasiai. Tad ir mes, su malonumu nustatome, kad "antraklasiai" šįkart atėjo dideliame skaičiuje ir buvo margesni ir tuo būdu įdomesni už "stambiųjų" monotonią.

Naujai atvykęs į Los Angelesą iš Australijos poetas Alfonsas Gričius pats peskaitė savo poezijos. Eilėraščius skaitė Violeta Mitkutė. Alfonsas Gričius jau yra dviejų poezijų rinkinių autorius. Jo poezijos pobūdis nelabai tinka tokiai marga auditorijai, tačiau poezijos gilumas tuoj pat pastebimas ir kartu eina temų egzotiškumas. Pas Gričių tai atrodo ir natūralu. Jam tikima, nes apipavidalinimuose jis rašo apie tai, ką jis išgyveno asmeniškai, o ne pasiėmė iš knygų. Žmogus, kuris matė atogrąžų miškus ir pusiaujo dykumas turi teisę atkelti jas į lietuvišką poeziją. V. Mitkutės perteikime jo eilėraščiai atskambėjo daugiau moteriškai, o norėtusi, kad jie būtų pareklamuoti vyro. Tada jaustųsi tikrovė, ir būtų perteiktas tikras išgyvenimo gilumas. Kaip atitinkamam paveikslui reikia atitinkamų rėmų, taip ir atitinkamam eilėraščiui reikia atitinkamo balso tembro.

Danutė Mitkienė, kaip visados, gausiai ataudžia savo poeziją patriotiniu sentimentu. Šį kartą poetė išėjo kovingoje nuotaikoje dėl savo užimtos pozicijos gynimo. Ji tvirtino, ir įrodė, kad to, kas jos išnešta iš tėvynės, ir kas supinta su meile savo tėvynei, negalės pavaduoti modernūs bandymai ir svetimų sekimai. Mitkienė mato tėvynės meilėje įkvėpimą poezijai ir iš ten semiasi jėgų.

Jurgis Gliuda skaitė, kaip programoje pažymėta, humoristika. Tačiau dėl turinio ir aštrumo bei lengvai apčiuopiamo temos šaltinio, tai galima tiksliai vadinti parodijine sarkastika. Angelų turgelis buvo tas pats parapijos kiemas, kur tautiečiai stoviniuoja valandomis, ir Dailieji Menai buvo tas pats pagarsėjęs vietos Dailiųjų Menų Klubas, kur susirenka "mūzų" palaimintieji ir praleidžia vakarus prie unguorio ir bene-

gaktino. Poema apie Nuosmūki verta platesnio dėmesio ir turėtų būti spaudoje. (Idėta "Naujienose" Red.).

Juozas Tininis pasirodė su savo šaržuota apysaka "Prancūziška Skrybėlaitė". Tai gana ilga apysaka, bene ilgiausia iš visų skaitytųjų dalykų vakare. Tačiau, jeigu joje buvo ir dailūs dėstymas ir sklandus sakiny, bet nebuvo gyvybės. Visa apysaka panėsi į negyvų gėlių puokštę: panašu į buketą o aromato nėra.

Aldona Irena Nasvytytė skaitė savo poeziją iš jos poezijos rinkinio "Vėjo Dainos". Jos poetinė galia yra subtilume ir gana staigiam dėstomo įspūdžio sukaupime eilėraščio finale. Ji nevengia savo poezijoje patriotinių pblekių, bet atlieka tai elegantiškai, be didaktinio sunkumo.

Algirdas Gustaitis su savo apysaka "Draugo draugas" užsirekomendavo itin gerai. Tai visai neilga apysakaitė, tačiau pravesta "akeijos" oktavoje. Kaip apysakos pradžia, taip ir netikėtas finalas, taip organiškai suaugę su apysakos visuma, kad viskas palieka natūralaus išsakymo įspūdį. Su ta trumpa apysaka Algirdas Gustaitis toli pažengė nuo savo pirmųjų pasirodymų. Jis smarkiai pagerėjo. Būtų nenatūralu po tokio sėkmingo pasirodymo ir toliau tenkintis tik dalyvavimu literatūros vakaruose.

Ypatingai gerai pasirodė pranešėja Nida Žibutė Balsytė, vietos lietuvių gražuolė, State kolegijos karalaitė. Iki

šiol čia pranešėjai tebuvo ti. tai programos varginimas. Pranešėjai teskaitė publikai tai, kas buvo parašyta programoje, tarytum rašingas beraščiui. Nida Žibutė Balsytė ateina scenon su užtikrintos aktorės pasitikėjimu ir programą veda pilna žodžio prasme. Kartu su jos grožiu Nida Žibutė atneša lietuviškai kolonijai ir savo pasiaukojimą dirbti kolonijai. Ta mergina yra kolonijos pažiba.

Apie oficialiąją vakaro dalį, kur buvo sveikinimų, kalbų, prisiminimų, netenka kalbėti. Atrodo — tai buvo tikrai vakaro balastas, labai blankus greta scenoje pasirodantių autorių, skambančios violončelės, giesmininkės ir "Dainos" okteto, kuris vis daugiau simpatijų skina kolonijoje.

Turintieji silpną klausą ir silpną regėjimą gali išgyti klausos aparatėli sujungta su akiniais.

Užeikite į ofisą arba atsiųskite savo vardą ir pavardę ir gausite nemokamai knygutę apie klausos aparatėli.

DR. KAZ. MICHEL
Optometrist - Acoustician

4654 SO. ASHLAND AVE.
2-ras aukštas—YArds 7-6616
CHICAGO 9, ILL.

Motinos dienai!

Viena metų diena turi būti su dėkingumu pašvesta motinai. Šią dieną 4711 EAU DE COLOGNE su savo pavasarine gaivinančia jėga ir stimuluojančiu veikimu bus ypač pageidaujamas.

EAU DE COLOGNE

"4711" gaminiai, importuoti iš Koelno prie Reino, pasaulinio garso "4711" tėvynės.

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambi Sviesa Chicagoje.
Redaguoja: Rita Kavolienė
Medžiaga siūsti: 1938 S. 48th Ct., Cicero, Ill.

2 METAI

NR. 18 (47)

Aš savo pareigą Santarai jau atlikau...

ir dabar galiu ant savo laurų vainiko rymoti su pasitenkinimu žvelgdamas į auksinę praeitį, kuri nors ir sugėrė dali mano jaunatvės jėgų, bet drauge davė progos pasireikšti politiškai, visuomeniškai, organizaciškai, administraciškai... Bet ne kultūriškai, nes aš kultūros egzistencijos ir negaliu pateisinti. Pagal mano dogmą kultūra turi tarnauti arba politikai arba religijai, o "kultur-peslystė", nepadedanti žmogui politiškai susiformuoti, yra bergždžias ir dvasios neaukštinas užsiėmimas. Taigi norėčiau jums visai objektyviai papasakoti savo organizacinį curriculum vitae.

Kada aš iš puberteto išnerdamas, disciplinuoto skaitymo ir mąstymo keliu įsigijau politinės orientacijos sąmonę, pradėjau žvalgytis, ant kokio čia vežimo užšokus, nes gi vadžias į savo rankas paimti daug lengviau jau vežime esant, negu greta vežimo bėgant. Kitaip sakant, ieškojau sau atatinkančios organizacijos. Pas ateitininkus man nepatiko idėjinė regimentacija, pas skautus — idėjinis bergždumas, todėl įstojau Santaron, kurią radau pozityviai dinamišką (nors tuometiniai veiksniai manė, kad ji esanti dinamiškai pozityvesnė).

Iš karto man krito į akis baisi organizacinių terminų painiava, todėl nutariau, kad mano, kaip naujo nario, geriausias įnašas į kūdikio vystyklus dar nebeesanti organizacija, būtų ne kas kita kaip tos terminologijos išaiškinimas visiems suprantama kalba. Parašiau paskaitą "Pozityvistinio negatyvizmo psicho-politinio momento manifestacija orto-identiška integratoj visuomenėj", kurią perskaičiau skyriaus susirinkime ir kuri su siaubingu entuziazmu buvo asimiliuota. Bet nuo tos dienos aš iškilau, kitaip sakant, patekau į organizacijos dvasinio elito ratelį. Pamatęs kokie ten vėjai pučia, ir kad Santaraj per daug protingų merginų, kurias didelė sofistika organizaciniu atžvilgiu grasė sugadinti, puolėsi rašyti kitą paskaitą "Pseudo-intelektualinio zombizmo pavojus lietuviško feminizmo išlaikyme". O kad dar galutinai išaiškinus tuo metu organizacijos siautejančius ginčus — ar Santara ideologinė organizacija, ar ne, ir jeigu ne — tai ar ir toliau to-

kia turėtų likti, parašiau beveik visą dizertaciją tema "Ideologijos nereikalingumo reikalingumas jauno santariečio pasaulėžiūros formavime".

Aišku, vien straipsnių rašymas asmenybės pilnai neišvysto (arba kaip mūsų ratelio psichologomanas aiškina — pilnai nepatenkina garbėtroškiškų geidulių), todėl nutariau dar palikti savo įnašą administracinės diktatūros srityje. Pradžią buvo kukli — tapau išrinktas skyriaus vicepirmininku, bet antrais metais, kai balsuotojai pakėlė mane į pirmininkus, išsyk karštligiška veikla prasidėjo... Pirmame valdybos posėdyje nustačiau vienmečio planą (tuomet netikėjau, kad organizacija penkmetį išgyventi pajėgs...) su vienu svarbiausiu to plano punktu — naujų narių, o daugiau "narės" mobilizavimu.

Kadangi pats per daug buvau užsiėmęs straipsnių rašymu bei bendra skyriaus veiklos koordinacija, tai šias svarbias pareigas pavedžiau skyriaus valdybos kultūrinių reikalų vedėjui — žmogui su ypatingu talentu mergaites įtikinti ir perkalbėti. Jo pravesta verbavimo akcija buvo trumpa, bet sėkminga. Po dviejų mėnesių intensyvos agitacijos jis "prišienavo" tiek merginų, kad skyriuje jų pasidarė dvigubai daugiau, negu vyriškių. Visos undinės arba famfatalės tipo mergaitės, o aplenkto tokios, kurios organizacinio darbo potencialu, bet nebūtinai patrauklia kūno ir veido topografija apdovanotos buvo.

Faktas, dėl to kiek pykau ant kultūrinių reikalų vedėjo, bet nieko nebepadarysi — negi mesi tokias gražuoles iš organizacijos vien tik dėl to, kad jų galvelės tuščios, kaip špokinyčios gruodžio mėnesį. Grožiui, kaip ir kiekvienai teigiamai žmogiškos būties apraiškai suradome pozityvų pritaikymą: džiuginti kitus taip gerai moterimis neapsirūpinusius skyrius. Tam tikslui vasarą suorganizavome regioninių sąskrydžių prie vandens, ir kai mūsų skyrius su visa grožybių konsteliacija pasirodydavo, gaudavosi generalinis veidų nušvitimas (vyrų tarpe, savaime suprantama). Sąskrydžiuose dalyvaujančių skyrių vyriškai patylomis būdavo mums dėkingi už mūsų mergaites, o pastarosios, nors neprisipažindavo garsiai, atrodė irgi vertino mūsų didžiadvasiškumą, kad jų nepamiršome visur vežioti ir jas

svietui aprodyt.

Tačiau nemanykit, skyriaus veikla nesusidėjo vien tik iš malonių iškylių. Pasibaigus vasarai, pradėjome seriją rimtų susirinkimų, per kuriuos įvyko daug diskusijų, balsavimų, buvo perskaityta daug referatų. Pavyzdžiui buvo galutinai nustatyta, kad skyriuje susidedančiame iš mažiau kaip 20-ties narių, valdyba galėtų būti mažesnė negu iš 6-ių asmenų. Kad skyriaus posėdžių metu turėtų viešpatauti tam tikra parlamentarinė tvarka ir griežtas ceremonias, kurio projektui paruošti paskyriau keturių asmenų komisiją. Nutarta suplanuoti pašnekesiai su kitų jaunimo organizacijų viršininkais, vesti rimtas diskusijas ir svarstyti klausimai ar skautams bei ateitininkams yra reikalo tartis dėl šių organizacijų siekimo suderinimo ir bendro darbo koordinacijos. Sudarytai iš penkių asmenų komisijai teko paskirtis ištirti kultūrinės veiklos galimybes mūsų mieste, sužinoti kokie potencialūs prelegentai jame yra ir nustatyti ar galima būtų bandyti su jais užmegzti pažintis. Nutarta iškelti viešą pasiūlymą vietinei lietuvių Bendruomenės Valdybai, kad ji pabandytų suorganizuoti Skunkville'es Tremtinių Kamerinį Orkestrą, kuris šeštadienio vakarais galėtų linksminti liaudį su "Besame Mutch", o sekmadienio popiečiais — elitą su Mocarto oktetais.

Bet po metų laiko, kai pagaliau turėjo pradėti rodytis mano užvestų darbų rezultatai, pasibaigė mano kadencija ir pirmininko vieta atiteko žmogui su dideliu potencialu įsakymus priiminėti ir vykdyti, bet mažu potencialu originaliai galvoti ir nuosavos iniciatyvos imtis. Na bet tiek to, apie jį nekalbėsiu, kad nuo temos nenukrypčiau.

Tuoju po to pasisekė užkopti į Olympą (taip kartais Centro Valdybą vadinti mėgstame) tyriausios demokratijos būdu, taip gerai rinkimai buvo praveisti. Dzeuso vieta man neteko, bet ir savo pozicijoje turėjau pakankamai argumentavimo svorio, kuris Centro Valdybos posėdžių nutarimus galėjo vienon arba kiton pusėn pakreipti. Pavyzdžiui mano spaudimo dėka buvo sudaryta komisija ištirti, "kodėl netiriama tautininkų - liaudininkų tarpusavio trintis", kuri per savo gyvavimo mėnesius beveik parašė preliminarinį raportą planą. Ir Nikodemio Tvirklis 5-ių veiksmų dramą "Per skausmus į ašaras" su ryškiu politiniu antspalviu iškovojau mūsų lėšomis išleisti.

Vienu žodžiu, daug planavome ir užplanavome trims, keturiems metams, o kai beveik pradėjome planus vykdyti kadencija pasibaigė ir darbai teko perleisti sekanciai valdybai...

Bet štai Panteone bebūdamas sutikau tūlą Leokadiją Dvimbulevičiauskaitę ir netikėtai, neplanuotai į mano pasaulėžiūros rėmus įsikraustė Leokadėžiūra. O po to... Neišvengiamybė suplakė mūsų gyvenimus į vieną ir po bendru stogu gyventi suvarė. Dabar matrimonijos produktas lopšy rėkia, ir žmona turi tam tikrų asmeninių pageidavimų, ir nebėra laiko organizaciniais rūpesčiais besirgti — reikia eiti uždarbiauti. Nebur-nokit ant manęs, kad organizacijos darbo daugiau nebedirbu. Bėga laikas ir gyvenimo tikslai keičiasi. Bet jeigu į mane nuolankiai kreipsitės, tai gal dar parašysiu kokį kelrodinio pobūdžio straipsniuką, suradęs laiko tarp vystyklų skalbimo ir košelių virimo sesijos...

Krokodilas

Pavasarinis Naujienuų Piknikas

Birželio 14 d. Bučo Parke

WILLOW SPRINGS, ILL.

BUS LINKSMA PROGRAMA

Š O K I A I

S & G HIGHWAY CLUB

6614 SO. WESTERN AVENUE

GRovehill 6-9309

Puikioj Marquette Parko apylinkėje. Švari vieta, mandagus patarnavimas. Įvairiausios rūšies alus, degtinė ir vynas. Skanūs užkandžiai. Kviečiame visus, kurie mėgsta išsigerti, bet ne pasigerti.

GEORGE A. and S. BAY.